

On ha d'anar la despesa pública en cultura?

Publicat per [Jordi Lon Quintana](#) [1] el 11/02/2021 - 09:20 | Última modificació: 15/03/2021 - 08:17

Els recursos tenen la mania de ser escassos. I si parlem de cultura en un país que -governi qui governi- està molt per sota de la mitjana europea en despesa pública, l'escassetat esdevé endèmica (vegeu Anna Villaroya, "La despesa pública en cultura: una aproximació internacional" (2017)). Però no hem vingut aquí a plorar. L'actitud d'aquells que davant de les mancances institucionals s'instal·len en una eterna vall de llàgrimes em fa més aviat mandra.

Hi ha pocs diners públics per a la cultura. Ja ho sabem. A alguns ja els està bé i altres els ho permetem. I qui dia passa, anys empeny. Però l'escassetat també s'ha d'administrar. I administrar vol dir prioritzar, que és la funció bàsica dels governs, expressada a través dels pressupostos i la seva execució. I aquí és on ens endinsem en l'apassionant món de les polítiques culturals, les grans absents del debat públic, especialment en període electoral, on brillen per la seva absència.

Però que no se'n parli no vol dir que no existeixin. Totes les administracions tenen polítiques culturals, sigui per acció o per omisió. I si ens creiem la premisa que diu que una societat més culta és una societat millor, la manca de debat públic sobre aquestes polítiques ens perjudica a tots. O, dit d'una altra manera, la planificació de la inversió cultural ens interpel·la i ens hauria d'interessar. Tota política que no fem nosaltres serà feta contra nosaltres, que deia Fuster.

Així doncs: on ha d'anar la despesa pública en cultura? Respondre aquesta pregunta amb un mínim de rigor no és fàcil. Però m'atreveixo a apuntar algunes intuïcions, per si poden fer servei. D'entrada, penso que caldria descartar qualsevol intent de prioritzar uns sectors culturals per damunt dels altres, segons una pretesa rellevància social. Seria una tasca titànica i infructuosa, a banda d'absurda. Què ha de tenir més pes: la música o les lletres? El patrimoni arquitectònic o les arts visuals? L'audiovisual o les arts escèniques? I dins d'aquestes, quines cal prioritzar: el teatre? La dansa? El circ? La màgia?

Ja es veu que qualsevol intent de consens en aquest sentit està condemnat al fracàs. I, encara que s'intentés impulsar des d'algun ens independent, extern a l'acció governamental, no es podria evitar el biaix provocat pels gustos de cadascú o els interessos -legítims- de les persones, col·lectius o empreses que desenvolupen la seva activitat en els diversos àmbits d'allò que hem convingut a anomenar cultura.

Al meu entendre, la prioritjació de les polítiques culturals hauria de tenir a veure amb el retorn social de les inversions fetes, amb el benefici col·lectiu, més que no pas amb la naturalesa de les manifestacions. La democratització cultural, l'accessibilitat als béns i productes culturals és l'assignatura pendent de les societats que es volen avançades, és a dir, d'aquelles que no es deixen ningú pel camí. Si la cultura és una eina de cohesió social i empoderament personal, cal posar-la al servei de tota la població, sense exclusions, i fer-la especialment accessible per a aquelles persones que disposen de menys recursos econòmics i d'un capital social limitant.

Sóc conscient que això és fàcil de dir i difícil d'implementar en forma de polítiques culturals, que sovint són víctimes d'inèrcies, servituds i càlculs electorals. Però tornem-hi: governar és prioritzar. I no canviar les coses que

es fan també és una manera de prioritzar-les. Al meu entendre, la democratització cultural passa per una bona difusió d'allò que existeix (el patrimoni) i d'allò que es produeix (les obres de creació) per tal que arribi a nous públics, especialment a aquells que queden al marge dels canals d'informació i socialització per on acostuma a transitar la informació cultural. I passa, sobretot, per trencar les barreres tangibles (preus, espais) i intangibles (protocols, endogàmia) que emmurallen moltes manifestacions culturals, per tal de fer-les fàcilment accessibles a tota la població.

I que ningú no es confongui: això no té res a veure amb rebaixar la qualitat i el nivell d'exigència, sinó en posar els béns culturals a l'abast de qui no els abasta, sense renunciar a res ni a ningú. Centrar la inversió pública en aquest objectiu, concentrar esforços des de les diferents administracions per trencar les barreres d'accés a la cultura podria tenir resultats tangibles en els índexs de consum i participació cultural del país. És qüestió de voluntat. I, com diu l'amic Jordi Cuixart, que la cultura ho inundi tot.

Publicat a Núvol el 31/01/21

Categories: Article

Etiquetes: Retorn a la inversió (ROI)

Etiquetes: polítiques públiques

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: democratització

Etiquetes: retorn social

Etiquetes: Catalunya

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2021/on-anar-despesa-publica-cultura>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/lonqj>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/8494>